

INSERȚIUNILE:
de un câr garment : pînă dăci la
tun; a dera cîr în hant; a t
and 5 de locare publică; a
—
Atit obiectivitate, cîi a tîneri;
sile cîr a se pîrîi hant; în Aod
—
Volont pentru cîr și cîmîr;
—
Volont cîmîr a se cîmîr

Nr. 31

Starea de asigurare	111.000,000	cor.
Sumele de asigurare plătite până acum	56.000,000	"
Averea institutului	31.000,000	"

Trebuie garantată libertatea de acțiune a fiecărei forțe, dar iarăși fiecare să fie obligată a apăra interesele naționale.

Se va stabili acolo, cum trebuie nutrită trezvia spiritului național, cum trebuie deslășite poporului întâmplările, ce vor urma și cum trebuie îndemnat și susținut interesul poporului pentru lupta națională.

Fiecare poate să poată face politică, dar numai în cadrul partidului național român. Fiecare trebuie să fie ascultat: bună credința nimănui nu trebuie trasă la îndoială.

Să se voteze asupra chestiunilor cu vot secret și deciziunile să fie deobligatoare pentru minoritate.

Nimeni nu trage la îndoială folosul unei opoziții luminate. E știut, că nimeni nu crede ceva, fiindcă cutare, ori cutare a zis-o. Se știe, că opoziția e ca și ferea, care în dosă mică folosește trupului. Ea ar fi un fel de controlă, care n'ar ajunge însă nici când în colizie cu aspirațiile noastre.

Credem însă, că nu e lipsă, nici n'a fost de atâta vorbă lungă. E vorba de așa mari interese naționale, încât nu cred, că s'ar afla vre-o foare românească, care prin aceea, ca s'ar pune de o parte, ar primejdi reciproc bună înțelegerea, fiindcă atunci nu ar merita numele de foare românească. Să ne luminăm mai bine unit pe altă și să lăsam la o parte neîncrederea reciprocă și preocupările de tot felul, căci binecuvântată ar fi roada acțiunii comune a ziaristicii române iar în istoria ziaristicii noastre epocă ar face conferența ziaristilor, ce s'ar ținea la Sibiu.

Dee Dumnezeu, ca așa să fie!

Politica partidului catolic.

Ungaria e astăzi statul cu cele mai multe curiozități politice. Numai la noi se poate, ca până și preoții catolici, acești cosmopoliți prin excelență, să fie șoviniști în cele naționale și să figureze printre cei mai înverșunați adversari ai principiilor de egalitate și frățietate. — principiul anume așezate de biserică, pe care o servesc.

Când s'a întemeiat partidul popular catolic, s'au împărțit nenumărate apeluri și programe în limbile tuturor naționalităților. Scopul era să se atragă în partid toate elementele nemaghiare, punându-li-se în vedere îndeplinirea legii de naționalități dela 1868. Și nu putem tăgădui, că promisiunile făcute în numele unui Zichy ne-au deșteptat oare cari nădejdi și chiar dorințe de apropiere. Ne-am trezit însă ca dintr'un vis urât, când am auzit întâiele lor cuvântări în Dietă și ne-am convins, că, în ceea-ce ne privește pe noi, partidul popular catolic nu e întru nimic mai puțin periculos, decât kossuthiștii.

Acum, că încercarea noastră de a sonda terenul pentru o eventuală apropiere de acest partid, a trecut în domeniul uitării, iar Slovaci, în mare parte, s'au pocăit și ei pentru ajutorul dat popularilor, putem să arătăm și motivul principal, pentru care aveam încredere în acțiunea catolicilor. Noi o socoteam ca pornită din cercurile vieneze și, în consecință, îi preziceam un mare viitor. Știam, că Dinastia noastră, catolică fiind, are tot dreptul să se bucure de sprijinul cel mai cald al unui partid catolic și era aproape de mintea fiecăruia, că în zile grele cel dintâi, care va sări în apărarea Coroanei și a prerogativelor ei va fi acest partid.

Cât de mult ne-am înșelat și cât de bine am făcut, că ne-am departat de gruparea contelui Zichy. — despre care cu nedreptul se zice, că ar fi având legături intime cu moștenitorul Coroanei, — o probează cu viri și îndesat situația acestui partid în criza actuală. Catolicii luptă în rînd cu Kossuthiștii și întrebuintază același limbaj violent în contra Suveranului. Ziarele lor, în frunte cu limbajul „Alkotmány“, preconizează zilnic aceleași teorii de stat național-maghiar și lovesc cu aceeași furie în drepturile naționalităților. Nu mai au nici un compas și nu-și mai pun nici chiar masca de iezuți.

Dacă atitudinea lor față de naționalități își are rostul său firesc, opoziția lor față de Coroană trebuie explicată.

În „Allgemeine Zeitung“ din München a apărut zilele acestea un articol, scris de un diplomat vienez, cu tendința de a stabili rădăcinile politicii catolice din Ungaria. Vedem din acel articol, că între Coroană și papismul oficial din Viena conflictul e mai vechiu, decât știam. Reprezentantul Scaunului papal din Roma de mult nu mai sprijinesc politica vieneză, nici interesele Alianței triple și toate intrigile lor sunt îndreptate în contra executorilor voinței Suveranului.

Alcătuirea partidului popular este însă opera acestor nunți papali e un partid de opoziție catolică și nu de guvernământ, o grupare răzbunătoare, dar nu de sprijin, în sfârșit o armă în mâinile secrete ale iezuților.

Așa fiind, mai trebuie să ne mirăm, văzându-i în rînd cu cei mai înălțărați kossuthiști?

ALEGEREA DIN LIPTOVSKY SV. M.

— Raport special. —

Luni s'a făcut alegerea în cercul Liptovsky Sv. Mikuláš între candidatul partidului național slovac Dr. Emil Stodola și ministrul anticonstituțional Lányi Bertalan.

După o luptă foarte înverșunată steagul partidului național slovac a fost învins. A biruit steagul corupției, ticăloșilor și a nedreptăților.

Candidatul partidului slovac Dr. Emil Stodola a căzut cu 33 voturi, întruind 1454 voturi față de Lányi Bertalan, care a întrunit 1578 voturi.

Ziua de Luni, se va însemna cu toate acestea ca o zi de renaștere în istoria poporului slovac.

Asuprirea, nedreptățile și persecuțiile otelesc numai forțele unui popor.

Dar însemnată va rămănea alegerea aceasta și pentru o altă idee măreață: cea a alianței naționalităților. Se împlinesc tocmai acum zece ani, decând a fost consfințită înfrățirea popoarelor asuprite din Ungaria a Românilor, Slovaciilor și Sârbilor în memorabilul congres al naționalităților ținut în 1905 în Budapesta și iată tocmai în ajunul aniversării acelui memorabil congres, Români aleargă la frații lor Slovaci, să le tîndă mîna lor de ajutor la lupta pentru biruința steagului slovac. La zece ani în urmă răsare ce s'a sămănat atunci!

Deputații naționali Dr. Ioan Suciu, Dr. Ștefan C. Pop și Dr. Aurel Vlad avocatul Dr. Aurel Crozda și redactorul nostru Sever Bocu au luat parte la lupta din Liptovsky Sv. Mikuláš și au pecelluit cu acest prilej pe câmpul de luptă, înfrățirea Româno-Slovacă.

Am publicat mai multe rapoarte despre decursul alegerii din care facem pentru cetitorii nostri de Dumineca următorul extras:

Îndeosebi splendidă a fost defilarea partidului Stodola. Fruntașii comunelor, oameni în stare mai bună Slovaci bătrîni, așezați și cuminți pășesc cu multă demnitate în ordinea comunelor la urnă. Fiecare comună își are tablita. El poartă apoi tablita cu inscripții însușitoare:

„Každý abcan nech má rotnu“!

(Tot cetățeanul să aibă vot).

„Nech žije slovenský kandidát Dr. Emil Stodola“
(Trăiască candidatul Slovac Dr. Emil Stodola).

„Hej! len tá rec je milá co učila matka“.

(Acea limbă e mai dulce la care ne-a învățat mama).

„Vseobecne volebné právo“!

(Sufragiu universal).

„Koho dar nečpe die hrozba neskloni“.

(Cei ce nu se lasă ademiniți de daruri, și nici înfricați de amenințări).

„Za našu slovensčinu“!

(Pentru limba noastră Slovacă) ș. a.

La pâlărie ramuri de brazi. Sunt mai multe muzici cari duc alegătorii din tabăra noastră la urnă. Ele cântă o duioasă tânguire a sorții poporului Slovac. O doină slovacăască foarte melancolică.

Interesarea Slovacimii întregi față de alegere e foarte mare. Din Tur. Sv. Martin Ruromberck, Senica, Skalica, Brežova, Zvolen și alte orașe Slovacesti înțelegătoare multă a sosit. Din Moravia (Austria) au venit doi preoți. Din Boemia: trei învățători din Praga și avocatul Dr. Ambros din Olmütz; din Tîrnava (Nagy-Szombat) medicul Dr. Zatureczky.

Multe mare de rapoarte dela ziare au venit. Aproape toate ziarele din Budapesta sunt reprezentate.

Senzația cea mai mult mare și impresie colosală face prezența noastră a Românilor, a deputaților Români, reprezentanți așa de frumoși. Ess de pas ni-se fac ovații și felurite manifestații de simpatie:

— Nech žije Rumunskij!

— Nech žije rumunskij ablegat.

Alegerea se face la trei comisii electorale. Două sunt în casa comitatului, una în orașului. Preșidenții comisiilor nu fac greutăți, și sunt foarte indulgenți față de slăbiciunea une-ori prea mare a cetățeanului turmentat. Îi dau formal în gură numele candidatului.

Raportul dintre voturi era la intervale diferite următorul:

La 11 ore:

Stodola	365
Lányi	353

la 12 ore:

Stodola	640
Lányi	680

la 1³/₄ ore:

Stodola	700
Lányi	869

la 2³/₄ ore:

Stodola	910
Lányi	1103

la 3³/₄ ore:

Stodola	1007
Lányi	1256

la 4³/₄ ore:

Stodola	1205
Lányi	1384

Aci a urmat la urnă comuna Prybilina care era a noastră. Vine cu muzică în frunte. În tabăra noastră se produce o însuflețire mare.

la 5¹/₂ ore:

Stodola	1311
Lányi	1445

la 6 ore:

Stodola	1494
Lányi	1474

În ajunserăm și-l și întrecuserăm cu 20 voturi. Noi mai aveam două cumine cu 50—60 de voturi. În tabăra contrară, păreau voturile pe isprăvite. Din comunele din urmă veneau la

dănsii aveau câte 5-6 voturi. Încep a fi iritați. Umblau cu trăsuri în dreapta și în stânga după voturi. Se duc pe la Kossuthiști cari se refuzaseră dela vot.

Venise vestea că Apponyi la întrebarea telegrafică, i-ar fi sătuit pe Kossuthiști să voteze cu Lányi. Mai târziu s'a dovedit că nu Apponyi ci cunoscutul conte Esterházy a trimis depeșă ca asta.

Si trimisese și Bánffy o depeșă în care îi făcea să nu voteze la nici un cas cu Lányi, ci dacă nu vor să voteze cu Stodola, atunci să rămână neutri. Sfârșitul a fost — precum se va vedea — că toți Kossuthiștii au votat cu Lányi.

La 6.10 ore voturile se egalizaseră aproape:

Stodola	1500
Lányi	1499

Era pusă ora de încheiere. Veneau acum kossuthiștii. Marii apărători ai constituției ungurești își dădeau frumos votul pentru anticonstituționalul Lányi. Vin tot mai mulți și la 6.25⁰ ajunserăm deja ear noi în minoritate: Avea

Stodola	1512
Lányi	1547

Noi mai aveam o rezervă de 30-40 voturi, vedeam însă, că dacă kossuthiștii vor vota toți — suntem perduti. Și ei au votat toți. Am ajuns atunci într-o minoritate de 33 voturi, cu care am și căzut. Mai aveam la vre-o 10-12 alegători, cari nu votaseră, președintele n-a vroit însă să-i primească la vot pe motivul fără bază legală, că primarii din satele respective nu sunt de față. (I trimisese adevărat pentru ori-ce eventualitate acasă) Noi văzând că nici cu aceste voturi nu putem învinge, n-am vrut să mai stăruim.

Am părăsit terenul luptei, îndușiați nespuse de mult de durerea, ce o vedeam ogîndindu-se pe fața poporului, care pleca și ei cu ochii în lacrimi spre casă.

Lupta în jurul sufragiului universal.

— Criza. —

Arad, 10 August 1906.

Socialiștii din Arad.

Socialiștii, în urma făgăduelii ministrului de interne Kristóffy, că va aduce un proiect de lege pentru introducerea sufragiului universal (drept de vot fiecarui cetățean ce a implinit vârsta de 20 ani) au dat cuvântul ordine bătae: toate orașele — de prin cari își recrutează ei armatele — să le mobilizeze pentru sufragiul universal.

Spre scopul acesta ei au plănuit peste 200 de meetinguri (adunări).

Eri seara s'a ținut meetingul din Arad, pe piața libertății în prezența a vre-o 3000 de oameni.

A venit la meeting șeful muncitorimii din Budapesta, Bokányi Dezső, care a ținut un discurs de două ore, vorbind cu multă patimă și însuflețire. El a luat pe rând partidele politice din Dietă, pe liberali, kossuthiști, pe poporali și s'a silit să dovedească fătarnicia lor față de aceasta dorință a poporului. Toate aceste partide au făgăduit înainte de alegeți votul universal, dar nici una n-a făgăduit sincer, ci a făgăduit ca să îmbete poporul. N-a putut însă domnul Bokányi vorbi nimic despre primul deputaților naționalităților, cari în partidul lor act politic, adresa către Tron, cereau întâiu de toate sufragiul universal, fiind și de altfel acesta un postulat vechiu al programului politic românesc. A mai vorbit Bokányi și în chestia naționalităților și recunoaștem bucuros, că ceea ce a spus în privința aceasta, are deplină noastră aprobare. A citat în chestiunea

aceasta din Deák și le-a spus kossuthiștilor din Arad, că e o barbarie a cere dela naționalități, ca ele să nu-și iubească cu acasă ardore libma ca și Maghiarii.

Foile maghiare din loc, scriind despre meetingul din ieri, nu pomenesc cu nici un cuvânt despre partea aceasta a vorbirii lui Bokányi, pentru cea mai frumoasă și interesantă.

De ce?

O spunem. Nu le place Jidovilor de prin redacții că masele încep a se desmeteci din beția în care au fost ținute, pentru a le face să uite foamea, sărăcia și exploatarea din parte-le. Ei o simt, cum le fuge terenul de sub picioare și cum azi mâine, aceste mase se vor întoarce împotriva lor, convingându-se că în naționalități ele nu află de cât un sprijin, e nebunie să le dujmănească, ca la spate să ridă Jidovii.

Vorbirea lui Bokányi va turbura rău apa kossuthiștilor din Arad.

Sedința comitetului executiv.

Comiteul executiv al coaliției a ținut ieri sedință. Comunicatul ce s'a dat despre sedința zice, că comiteul a rezolvat chestiuni privitoare la rezistența pasivă a municipiilor.

Pentru incendiații din Luguzău.

Pentru alinarea suferințelor Românilor incendiați din Luguzău pe lângă suma amintită în nr. trecut 322 cor.

au mai incurs

dela dl Iustin Popa, paroch, Ternova 3

De tot 325 cor.

Daruri se primesc și administrează și pe mai departe la administrația ziarului nostru. Sunt rugați toți Românii să sară cu obolul lor în ajutorul incendiaților.

Grăbiți cu abonamentul!

Cei-ce n'au răspuns încă abonamentului, sunt rugați respectuos să-l trimită imediat, căci săptămâna aceasta sistăm trimiterea folii la cei-ce nu s'au achitat și ulterior nu mai putem servi cu numere.

4 IULIE

în Statele-Unite (America-de-Nord).

Homestead-Pa, 23 Iulie 1905.

Ziua aceasta e sârbată cu nespuse solemnitate, e cea mai mare sărbătoare națională. Bătrâni și tineri, mari și mici sărbătoresc și se bucură de ziua Independenței.

În 4 Iulie 1776 Americanii de atunci și-au scuturat jugul străin, de domnia Angliei și a pus temelia Republicii libere de azi.

Ori-unde treci întâlnești numai fețe vesele, drapele sunt arborate pe toate casele; iar unele case își împodobesc frontul întreg cu flamura libertății. Pe străde defilează cu muzici batalioane de tineri voluntari, cari azi sunt mândria orașelor, fiindcă ei lavată arta militară din propria lor voință fără de îngrijirea statului, așa, ca la caz de lipsă când patria trebuie apărată, ei trec ca voluntari în rândurile armatei regulate, care în timp de pace e în număr tare mic. Iată ce idei frumoase desvoltă în popor libertatea și egala îndreptățire. Seara orașele, parcurile și alele sunt splendid luminate și decorate din

partea cetățenilor numai din simțământul lor propriu și pe cheltueli donate de bună voe nu din tezaurul statului. Pe străde în sus și în jos sunt desfășurate mii de steaguri și stegulețe, trenurile, tramvaele, trăsurile și căruțele toate trec împodobite cu steaguri. Tot asemenea și copii de școală nu rămân mai pe jos, fiecare și pe întrecute desfășură drapelul libertății și defilează cu el cu mândrie ca și cum ar vrea să imiteze pe străbunii lor, cari în ziua de 4 Iulie 1776 au declarat independența Statelor-Unite și au jurat luptă până la moarte contra aceluia, cari îl ținuse în robie peste 200 de ani și vor mai îndrăzni pe viitor a le ataca libertatea. Unirea face puterea, inamicul după lupte zădărnice de mai mulți ani, recunoscând, că nu va mai putea cuceri aceea ce avuse și pierduse prin administrația rea și despotism nesocotit a încheiat pace cu ei, recunoscându-le independența.

Tot poporul se bucură de ziua libertății cu o nespuse fericire sufletească și manifestează în diferite feluri aceasta bucurie.

Toată ziua și toată noaptea pretutindenea se aprind sute și mii de artificii (rachete). Pe liniile trenului și tramvaiului pun nenumărate artificii (fire cracks), cari la trecerea vagoanelor produc detonături puternice ca în războiu. În multe locuri sunt așezate sute de acestea, ear' publicul așteaptă voios sosirea tramvaelor și trenurilor când în zgomotul teribil al exploziunilor strigă entusiasmați: *Long life to liberty* (Viață lungă libertății).

În mijlocul acestei sărbări nu e mirare să vezi un număr mare de străini aprinzând artificii și demonstrând cu drapele de ale lor, în onoarea zilei libertății se bucură cu toții.

Dorind a ști mai mult de însemnătatea acestei sărbări mi-am procurat o copie cu declarația independenței și pentru iubirea ce o am pentru țara unde libertatea există în realitate o traduc în întregime după-cum urmează:

În Congres 4 Iulie 1776, declarația unanimă a celor 13 State din America.

Când în bursa întâmplărilor Umane devine necesar pentru un popor, a disolva legăturile politice cari le-a avut în legătură cu alt popor și se declare cauzele cari li silește la separațiune. Noi ținem aceste idei a fi de sine evidente că toți oamenii sunt creați egali, că ei sunt îndreptățiți de creatorul lor cu drepturi netăgăduite, că între aceste sunt: viață, libertate și urmarea la fericire. Ca să se stabilească aceste drepturi se constituie guvern între oameni. Iar când vr'o formă de guvern devine stricăcioasă acestor principii, e dreptul poporului a-l nimici sau desființa și să instituiască guvern nou, punându-i fundamentul pe ast fel de principii și organizându-i puterea în ast fel de formă ca să apară cât mai potrivite pentru siguranță și fericire.

Prudența cu adevărat va dicta că guvern stabilit de mult să nu fie schimbat pentru cauze mici și neînsemnate; și după toată experiența arătată că omonirea e mai mult dispusă să sufere pân relele mai sunt de suferit, decât să-și facă dreptate înșși nimiciind formele de guvernare cu cari au fost obicinuiți.

Dar când în continu nenumărate abuzuri și nedreptăți, urmărind același obiect care jăntește a ne reduce sub despotism absolut, e dreptul lor, e datoria lor, să arunce ast fel de guvern și să se îngrijească de guarzi noi pentru siguranța viitoare. — Ast fel a fost paciența suferindă a acestor coloni și ast fel e acum necesitate care le conștrânge a modifica sistemul de guvernare viitor. — Istoria regelui prezent al marelui Britanii (Angliei) e o istorie de repetate călcări și nedreptăți, toate fiind în obiect direct cu stabilirea unei absolute tiranii, peste aceste state.

Spre a dovedi acestea submitem fapte în fața lumii — El a refuzat sancționarea de legi cele mai multe necesare pentru binele public. A oprit guvernurilor săi a trece legi de imediată și simțitoare importanță ne suspendate pân' va primi sancționarea sa, și când așa suspendate a neglijat a se îngriji de ele. El a refuzat a sancționa alte legi pentru înlesnirea a marii districte de popor; dacă acel popor nu abdice de drepturile lor la alegere de reprezentanți în Cameră, un drept neprețuit la ei și nepotrivit numai la tirani. El a chemat întruniri de corpuri legiuitoare la locuri neobicinuite, nepotrivite și departe de Archiva publică pentru singurul scop de a-l obosi și a-l sili a se supune măsurilor sale.

El a dizolvat corpuri legitime de repetate ori, pentru opunerea firmă contra invaziunilor sale în dreptul poporului. El a refuzat pe timp lung după aceste dizolvări a lăsa să se facă alegeri noi, rămânând statul în timpul de față expus la toate pericolele de invaziune de din afară și neorânduială în lăuntrul. El a oprit toate legile de naturalizare pentru străini, refuzând a sancționa altele pentru încurajarea imigrării și mărind taxele la împărțirea de pământ la cei noi sosiți.

El a pus greutăți în calea Administrației Juridice (judecătorești) prin refuzul său a sancționa legi pentru stabilirea puterii Juridice. El a făcut ca judecătorii să fie supuși voinței sale proprii. El a creat o mulțime de posturi noi și ne-a trimis slujbaş să jefuiească poporul nostru și să le mănânce munca lor. El a trimis între noi în timp de pace armată permanentă fără de consimțământul Legislaturei noastre.

El a ajuns să numească armata independentă și superioară. Puterii civile. El s'a însoțit cu alți casă nesupunând la o jurisdicție străină de Constituția noastră și nerecunoscută de legile noastre dând sancționarea sa articolelor pretenții a fi trecuți prin Camera (Dita).

Pentru înăbușirea a corpuri mari de trupe armate între noi. Pentru protejarea lor a nu fi pedepșiți pentru omoruri făcute asupra locuitorilor din aceste State. Pentru oprirea comerțului nostru cu toate părțile lumii. Pentru impunerea de taxe (dării) asupra noastră fără de consimțământul nostru.

De neocotirea noastră în nenumărate rânduri a ni-se acorda judecată la Curtea cu juraii. Pentru transportarea noastră departe peste mare pentru a fi judecați pentru ofense pretense. Pentru desființarea legilor libere Engleze în o provincie vecină, stabilindu-ne un guvernământ arbitrar, care ne a introdus absolutismul în colonii.

Pentru suspendarea legilor celor mai de valoare și modificarea întregului sistem de guvernare asupra noastră.

El a abuzat guvernarea aic-a declarându-ne pe noi afară din protecția sa și declarând război în contra noastră. El ne-a folosit mărele, jefuit corabiile, ars orașele, și distrus viața poporului nostru. El în acest timp transportă armate mari de Mercenari străini pentru a și termina lucrul de moarte, pustiire și tiranie deja început în mod brutal și perfid și egal numai în timpurile cele mai barbare și total nevrednic de cap al unei națiuni civilizate. El a silit frații noștri cetățeni luați prizonieri pe mare a lua arme în contra țării lor, să devie executori amicilor și fraților lor. El a agitat revoltă internă între noi și-a încercat să aducă asupra locuitorilor neîndurați

Indiani sălbateci a căror rezult de războiu sunt cunoscute cu groază. La toate aceste nedreptăți, noi am petiționat pentru dreptate în termenii cel mai umiliți. Repetatele noastre petiții au fost răspunse prin nedreptăți repetate. Un Principe al cărui caracter e marcat de ori ce act care confirmă un Tiran nu e potrivit să fie conducătorul unui popor liber. Nu mai așteptăm atențiunea fraților noștri Britani (Englezi).

Noi i-am făcut atenți din timp în timp de încercările legislaturei (Detel) de a extinde legi nedrepte asupra noastră. Noi le-am amintit de împrejurările emigrării și așezarea noastră aici. Noi am apelat la justiția țării lor și i-am conjurat pe legăturile noastre de neam să îndrepteze răul care inevitabil va tetrerupe legăturile noastre de corespondență.

El au fost surzi la vocea justiției. Noi de aceea, recunoaștem necesitate care denunță separațiunea noastră, și i ținem pe ei precum ținem restul omenirii: înimiți în timp de războiu, în pace amici.

Noi, așa dară reprezentanți ai Statelor-Unite din America, în congres general întruniți, apelăm la judecătorul suprem al lumii pentru intențiunile noastre drepte, facem aceasta în numele și cu autoritatea Poporului bun al acestor colonii, solemn publicăm și declarăm că aceste colonii unite sunt și au drept a fi state libere și independente, că ele sunt scăpate de datorii către coroana Britanică și că toate legăturile politice între ele și statul marelui Britanii sunt și trebuie să fie total terminate și ca state libere și independente au putere deplină a declara războiu, încheia pace, a contracta alianțe, să stabilească comerț și să facă toate celelalte acte și lucruri pe cari statele independente au drept a face. Și pentru suportarea acestei declarațiuni cu hotărâre firmă la protecția providinței divine, noi mutual închinăm vieții noastre, averile noastre și onoarea noastră sacră.

Urmează subscrierea a 66 de Tribuni ai poporului. În acel timp Statele Unite erau modeste compunându-se din 13 colonii (state) iarăși azi după 129 ani, au devenit o republică puternică de 46 de state și o populațiune de peste 80 milioane locuitori.

Ilie Marton.

Didactice.

— Înștiințare școlară. Subsemnata Direcțiune aduce la cunoștința celor interesați, că anul școlar 1905/6 la institutul pedagogic-teologic din Arad se începe după următoarea programă:

1. În 30—31 August (12—13 Septembrie) se vor ținea examenele de corigență și private

cu relevit ambelor despartăminte, având să achite anticipativ fie care elev taxele prescise.

2. În 1, 2, și 3 v. (14, 15 și 16 n.) Septembrie a. c. se vor face înscrierile, la cari elevii se vor prezenta cu testimoniile cursurilor anterioare.

3. Direcțiunea va înscrie numai pe aceia, cari pe lângă împlinirea celorlalte condițiuni se vor prezenta cu cvitanță dela cassa consistorială despre achitarea anticipativă a taxelor prescise.

Arad la 4/17 Iulie 1905.

Roman G. Giorogariu director.

NOTĂȚI.

ARAD, 11 August 1905.

— Noul comandant al batalionului de honvezi, reg. 8. Într'un număr trecut am spus, că comandantul batalionului de honvezi, staționat în Arad, a fost transferat, ca comandant de regiment la regimentul de honvezi din Brașov.

O serisoare prea înaltă spune acum că armas în Arad li va fi maiorul Carol Lippner dela reg. 7 din Vârșet.

— Asfaltul. Orașul nostru, cu drept cuvânt, se poate numi orașul asfaltului. Se asfaltează an de an și rețeaua de asfalt se întinde acum, între altele, și prin Pârneava românească, până spre pădurea mare. Dar un colț din mijlocul orașului totdeauna îl lasă la o patre, „părintii“ orașului! Și anume, pe când piața Tököly, strada Zrinyi, strada Ujterem, str. Szt. István, toate acestea strade, cari sunt în jur și în imediată legătură cu strada Sina, unde e Seminarul nostru, sunt asfaltate. În strada Seminarului hureducă trăsurile pe caldarâmul primitiv, de te apucă durerea de măsele, iar pe „trotuar“, când ploaia, trebuie să înoți în mocirlă și lacuri. Câtă atențiune binevoitoare și părintească îngrijire are pentru noi primăria orașului, consiliul său și reprezentanța comunală! Măcar că sunt între ei și români. Este fișcaras, ficior de popă!

Și să nu se poată face nimic pentru îndreptățirea egală și a cetățenilor din strada Sina?

HORA DE NUNTĂ.*)

Învîrt nuntașii hora 'n rînd
Și-o leagănd în tact ușor,
Cum legem amintirea 'n gând:
Cu trei ușor s'adun, se strîng,
Și tot cu trei se și răsfrîng
În pas legăndator.

Se prind acuma tot mai mulți,
Jurate fete și flăcăi —
De drag să-l vezi și să-i ascuți.
Apoi bătrîni cu mintea grea
Și habe fără vîo măslea
Se prind cu ei 'n băta.

Aprinși flăcăii prăpădesc
Pământu'n talpi, încatușăți
D'al horel pas, și chiotesc
De dorul unui bîu mărunt,
Și strigă câte vorbe sunt
La mirii cumunați.

Cu pas mlădios și măsurat
Se'nvîrte hora după cânt,
Și fete 'n pasul așezat
Voioase leagănd din mîni,
Saltănd sub ie plini sînt
Și ia'n zbor de vînt.

Cu ochi plecați, cu pas ușor,
Mîreasa trece la mijloc —
Și-acum nuntașii-i dau de zor:
Acu i acu, și toți s'aprinđ,

S'aprinde hora vopotind,
Cum bat în tact pe loc.

Iar nunu 'ntre nuntași cîntil
O 'nvîrte odat' de doua-ori,
Și-i vine rîndu-l la 'nvîrtit.
Apoi cîntătei nune mari,
Cu polt la gât și iscosari,
Și 'n urmă la surori;

Și așa de blînda cum e ea,
Mîreasa face rînd la toți,
Pe rînd așa cum s'a cădea:
La frați, apoi la verișori,
La toți al horel jucători,
La colăcerii toți.

Și jucătorii chiotesc
Și prind mireasa și o desprind,
Dar lautarii zîngănesc,
Cu foc nebun smueind din cap,
Prinzînd din arc al horii trap
Și ochii mari zgînd.

Iar banii dați de jucători
În tactul horii zornăiesc,
Căci toți nuntașii sunt datori
S'arunce atîția bani pe rînd,
De câte ori, ușor saltănd,
Mîreasa învîrtesc.

(Sămăntătorul).

Romul Cloșec.

DELA BĂI.

Feketehegy — Schwarzenberg — 4/VIII 1905.

Iubite frate!

Am un cunoscut, care după ce a devenit sublocotenent — a știut ce e curentul. Eu sunt

trecut de 50 de ani și n'am știut până acum, ce e nervositatea, dar am auzit adeseori vorbind de nervositate și anume. A. a făcut ceva prostie și prietenii au grăbit să-l scuze, să nu i-se i-a prostia serios, pentru-că e nervos. B. a divorțat, pentru-că nevasta e nervoasă în așa măsură, în cât odată în o călătorie cu bărbatul a greșit trenul și s'a dat în un cupeu, unde ședea prietenul lui B., călătorind apoi cu acesta în direcția, care a dus — la divorț. C. e nervos din cauză, că nu-și poate mărita 3 fete, între cari cea mai tineră trecută peste anii de asentare. D. e nervos din cauză, că deși s'a urcat și regulat leșile funcționarilor, asemnarea sumei urcate nu s'a eleptuail din cauza crizei politice și învâlmășelei, ce domnește. Și așa mai departe. Tot al 3-lea om inteligent e nervos. Și deoarece scris este că „exempla trahunt“ am devenit și eu nervos, din cauză că e lucru modern și am venit la Schwarzenberg să aflu lecure. La vizită medicul băilor m'a întrebat amănunte despre starea sanitară și a făcut diagnosa, că într'adevăr sufer de — ipocondria, care încă se poate lecu în Schwarzenberg. Și sunt mulți aici, cari sufer de asemenea boală. Dar cei mai mulți aici și la alte băi sufer de o altă boală, soră cu ipocondria — de grandomania.

Care acasă e capelan, aici e protopop, subnotarul — e protonotar, solgăbirăul — e tibirău, dascălul e profesor, vigețul e inspector și așa mai departe. Tot omul e aici cu 3 capete mai înalt, decât în fapt. Posibil, că aceștia speră sau sunt îndreptățiți a spera treapta închipuită de dinșii, dar mai verosimil, că grandomania este meiu acestel stări.

Sunt nervoși oamenii și merg la băi, ca în dulce farniente, în liniștea codrilor, în ozonul

*) Cf. descrierea horii în „Nunta Zamfirii“ de Coșbuc. N. R.

— **Intâlnire de domnitori.** Se telegrafează din Marienbad, că în 15. ori 16 Aug. va sosi acolo regele englez *Eduard*. Nu se știe, de se va întâlni cu regele Francisc Iosif în Marienbad; dar' se poate că regele Eduard în timpul manevrelor din Boemia se va întâlni în Piljen cu regele nostru. Se zice, că aici va fi și împăratul Germaniei.

— **Vicinalul din strada Boczkó.** Ministrul comerțului a dat permisiune societății anonime aradane de cale ferată și cărămidărie, ca într'un an să construiască calea ferată cu motor, ce ar ajunge până la Varjas și ar fi numai pe teritoriul Bradului stingând Aradul-nou Zădirlac, Fel-nak, Sin-Petru, Munar, Săcușici, Satul-mare și Varjas.

— **Logodnă.** Dșoara Maria Horeth și dl Pompeiu Baciufidanț. Șicul-mare — Șoimuș în August 1905.

— **Capelan hot.** Cu cea mai bună credință și încredere era familia *Tóth Géza*, față de repetitorul copilului lor de 13 ani, Dr. Horák Ede, popă catolic sfințit.

El a furat rînd pe rînd bijuterii și alte lucruri prețioase în valoare de 100.000 cor.

Poliția acum îl caută urma pretutindenea.

— **Atentatul împotriva Sultanelului.** Din *Sofia* se scrie, că nu e dreptă știrea, că prin atentat s'a voit să se schimbe șirul urmărilor la tron.

— **„Marca culturală a Asociațiunii“.** Din incidentul marilor serbări culturale românești, ce se vor ține la Sibiu interesul presei române și al publicului mare românesc pentru societățile noastre culturale și pentru scopurile lor mărețe și binecuvântate devine — din fericire tot mai mare. Ziarul „Libertatea“ din Orăștie face în ultimul său nr. propunerea, ca comitetul central al „Asociațiunii“ să aducă hotărîre a se introduce „marca culturală a Asociațiunii“, o marcă cu preț de 2 fileri, care să se lipească pe biletele de intrare la petreceri și să fie astfel o contribuție ușoară pentru despărțământul „Asociațiunii“. Banii adunați prin aceste „mărci culturale“ să fie jumătate reținuți pentru trebuințele despărțământului „Asociațiunii“, pe al cărui teritoriu s'a aranjat petrecerea, iar jumătate să se trimită comitetului central. „Greșirile“ aceștia să se folosească pentru cumpărarea de cărți foloșitoare, cărți să se distribuie gratis între popor. „Marca culturală“ ar fi bine să se introducă deja la serbările culturale din Sibiu, ce vor avea loc peste 2 săptămâni. La reprezentările teatrale din Sibiu la opera „Moș Ciocărian“, la banchetul, ce se va

aranja și pe toate biletele de intrare la expoziție și ori unde se dau bilete, pe toate deja din prilejul deschiderii Muzeului, să vedem pus acest ușor bir național: „marca culturală a Asociațiunii“, pe care cu drag îl va plăti tot Românul. Ideia fericită trebuie apreciată cu toată seriozitatea și bine ar fi, de s'ar putea realiza.

— **Peirea unui sat.** În Budfalău din Maramurăș a fost în 5 l. c. foarte mare foc. Toți bărbaii erau la câmp, așa că nimenea n'a putut stinge focul și nici apă nu era. Un întreg șir de plăți a ars.

— **Trustul cerșitorilor.** În New-York au fost prinși șase oameni bogăți fiindcă au voit să să facă o tovarășie a cerșitorilor.

Poliția adevărată a aflat, că ei la diferite sărbări cu toașul cerșitoriei câștigă foarte multe parale. La un cerșitor au aflat 1000 shilingi, iar la altul șase mii.

— **Un suvenir istoric.** Un tăbăcar din Segre a cumpărat cail cuitasierilor uciși de țandări de bombe, când cu ocaziunea atentatului dela Paris în contra regelui Spaniei. Din pieile acestor cai industriașul francez a făcut două scoboritoare de pat, în care s'au respectat găurile făcute de bombe, și le-a oferit lui Alfons XIII. Acesta le-a primit cu recunoștință. Dacă nu erau aceste bielte animale să primească descărcătura bombei, poate că nici regele, oaspe al Franciei, nici președintele Loubet, n'ar mai fi fost în viață.

— **Singeroasă dramă familială.** Se scrie din Maramurăș: În comuna *Talabor* s'a întâmplat un omor înfiorător.

Proprietarul *Fülöp László* s'a dus la locuința cumnatului său *Csopik Miklós* și după puțin schimb de vorbe l-a împușcat iar soției acestuia, care e numai de 17 ani, i-a scos ochii ear pe socru-său l-a împușcat în pept.

Ucigașul a fost prins și a mărturisit, că i-a omorît, fiind că soru-sa mai mică a căpătat mai multă zestre, decât i-se cuvenia.

— **Sinucidere pentru slujenie.** Unica fiică a colonelului *Rufus King* din New-York s'a sinucis din pricină, că se credea prea slăbă. Tânăra fată fu adesea surprinsă stînd înaintea oglinzii, gânditoare și tristă. Când părinții și rudele o mîngăiau și cereau a lăsa din cap ideea, care a ajuns a fi fixă, ea răspundea: nu, nu, lăsați-mă, sunt prea urâtă, pentru ea să mai pot trăi.

De curînd fata sa sculat noaptea din pat, a trecut în odaia de baie și a deschis robinetul gazului.

Cînd muma bătrână și oarbă a Matildei

King a intrat dimineața în odaie spre a lua baia, ea se împedecă de cadavru al ficei sale.

Cazul acesta aminteste sinuciderea fetei *Charlotte Thomas* din New-York scriitoare cu mașina, care era în vîrstă de 35 de ani și eară și-a luat viața, fiindcă nu se putea îmbrăca așa de elegant ca colegile sale.

— **Ce nu poate zălogi executorul.** Când executorul vine la casa omului, ca să zălogească obiectele și vitele dela casă pentru datorii sau contribuție, el nu poate zălogi vestimentele de lîpsă și hainele de pat, nici mijloacele de trai pentru 15 zile, nici lemnele de încălzit pe 15 zile, nici vasele din bucătărie, nici uneltele trebuincioase pentru economi (coase, greble, sape). Dacă omul are numai o vacă sau 4 oi, ori capre, executorul nu le poate zălogi, nici finul de lîpsă pentru hrana lor vreme de 4 săptămîni. Semințele de sămănat încă nu le poate zălogi, decât numai dela 5 hectolitri în sus.

— **Convocare.** Corm § lui 41 prin aceasta convocăm adunarea cercuală a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român despărțământul Torac la care sunt rugați a participa toți membrii și binevoitorii culturii poporului român și care se va ține în școala ortomână din Iancabid în 7/20 August 1905 la 3 ore p. m. după următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul comitetului. 3. Raportul casarului. Designarea unei comisii pentru censurarea rapoartelor. 5. Designarea unei comisii pentru recuirea membrilor. 6. Eventuale disertațiuni. 7. Raportul comisiunilor. 8. Propuneri și înființarea unei agenturi. 9. Închiderea adunării. La acest despărțământ aparțin comunele Becicherecul-mare, Ecica-română, Elec, Iancabid, Torac-mic, Torac mare, Checia-română, Foen, Togir, Gad, Sarcia-română și Modos. *Toracul-mic*, la 18/31 Iulie 1905. *P. Petriciu*, m. p. director. *Dr. Dimitrie Chirot* m. p. secretar.

— **Tainele unei țigări.** Nu odată s'a întâmplat, că muncitorii blajini și liniștiți drept țigară au băgat bombe în gură, fiindcă țigara a explodat și i-a părut foarte bine s'armanulul, că n'felul acesta și-a pierdut numai un ochi, fiindcă, doamne ferește, îl putea pierde pe amîndoi.

De asemenea nu-i lucru nou, că în țigări s'au aflat tot felul de instrumente de casă, foloșitoare, ori nefoloșitoare... dar toate acestea au fost considerate drept *privat pech*.

O descoperire cu totul tot nouă a făcut acum un nevinovat cetățean, locuitor în Kaposvár într'o cubă, bine făcută a aflat o coadă de gîină, și așa de tare s'a speriat s'armanulul, că nu

brădetului să se restaureze și să aducă nervii bolnavi în stare normală. Asta-i scopul. Ear realitatea e — alta. Damele schimbă de 3—4 ori pe zi — toaletele scumpe, pentru-că așa pretinde duhul vremii — cum zice nenea Păscuț, așa pretinde starea materială a bărbatului, ear dacă aceasta nu ar fi în stare să supoarte modernele cerinți, așa pretind institutele de credit, cari au să plătească, cât se poate de mari dividende acționarilor lor, cu un cuvînt iubite frate, rămân codrii tot pustii cum au fost, rămîne ozonul brazilor neînhalat de nervoși, dar mai viros de nervoase, pentru-că acestea lucră în robot la schimbarea — toaletelor. Lecuirea nervilor bolnavi rămîne pentru anii viitori, așteptînd — schimbarea model — toaletelor.

Vine câte-o damă în trăsura cu băiatul, ori fetița și în urma lor vine o altă trăsura încărcată cu bagaj vrednic de un tren vicinal — de a doua mână. Tot toalete pentru o întreținere de 4—5 săptămîni. Ce zici? Nu e așa, că înainte de asta, nu mai mult, decât 20 de ani — puteai măriți trei fete cu atât bagaj.

Domnii, și ei se închină model. Fiecare curte-țește nevestei prietenului său, pentru-că așa pretinde „șic“ul, și pentru-ca să fie variată viața socială și cu — *dueturi*. Se consumă multe vinuri și șampanii cu vignete frumoase, ear apa cristalină a izvoarelor curge — ducă-se în calea designată de mama natură, pentru-că în biblie scris este, că izvoarele au curs și înainte de a fi omul creat, prin urmare apa poate avea și altă menire, nu numai aceea să fie beută de oameni. Bee-o vitele, pentru-că omul prin beutura șampaniei și-a altor alcoolice se deosebește de dobitoac, care-nici cînd nu se îmbată.

Și acum băile de aici: numite Schwarzenberg, sau după rezonul de stat — Feketebegy.

Sunt în comitatul Zepusului lângă stațiunea călei ferate Igion sau Igló — în depărtare de 2¹/₂ ore cu trăsura peste sușuri înalte și prin urmare și scoborîșuri adânci, dar tot printre brazii, pe căi bine îngrijite. Băile sunt în o vale încunjurată de păduri de brad, scutite de prav și vînt, cu un aer — balsam și cu climă moderată de 18 — 21 graduri peste tot sezonul. Băile zac la o înălțime de 660 metri peste suprafața mării. Au izvoare mai multe, în cari este apă și de 15 graduri. Sunt 176 odăi, în 9 vile, avînd fiecare vilă în deosebi localitățile de scaldă la dispoziția oaspeților. Sunt patru săli mari, în cari se servește vîntul strict dietetic, pentru cari vreau să urmeze sfatul medicului — dar aceștia sunt puțini. Dejunul: lapte și brînză, dineul: legumi de vară, ferte în apă nesărată — fără nici o grăsime, apoi carne de vită friptă în 3 părți apă și o parte grăsime, prin urmare o friptură seacă cu salată — prune uscate, și în sfîrșit ceva aluat stors, ori puține prăjituri — secl, — cina apoi ear lapte, brînză și unt și aproape zi de zi pisat, sau păsat — cum se zice în Ardeal — și pentru variație ca să ne deie caracterul slovăcesc al provinciei — *Kasa*.

Afară de apă, de obicei nu se servește la masă alte beuturi, fiind însă aceia cel mai mulți oameni moderni — în înțelesul modern al cuvîntului, beau și vinuri scumpe și șampanii.

Prețul odăilor e 2—5 coroane la zi, fără haine de pat, cari costă separat 40 fil. e 6 cor. persoană. Taca de cură pentru tot sezonul — 12 cor. de persoană, onorariul medicului 8 cor. în săptămîna primă, pentru celelalte săptămîni 3 cor.,

musică 2 cor. 10 fil, baie 5 cor., servii 2 cor. pe săptămîna și în sfîrșit vîntul — în toate 3 cor. de zi. Dincoaci, dincolo te costă întreținerea pe săptămîna cu pretenții reglementare 50—60 cor.

Încă o împrejurare, apoi o să sfîrșesc. Sunt aici sușuri până la înălțime de 1116 metri pentru cei cari doresc să slăbească. Poporul e cea mai mare parte slovac, care vorbește în urma rezultatului instrucțiunii școlilor de stat — *slovăcește*. Tălmăciți trebuie, de vrei să poți cumpăra frăguțe ori afine de 10 fil. dela băieții ori fetele de slovac. E rezultat, nu e glumă. Mai sunt apoi și sași, așa numiți zipseri, ear unguri sunt: oficianții — cari încă numai rup ungureasca cu accent slovăcesc ori săsesc, ear dacă ești confident cu dinșii, și-o mărturisesc sub *discrețiune*, că și dinșii sunt slovaci ori sași de naștere.

Este un sat în apropierea băilor, numit Zavarka, care în Ungaria e situat pe cea mai mare înălțime: 560 metri, și e cu populația rușă de legea gr. cat. Aici nu așii om harnic de lucru, numai moși, babe și pranci. Brațele harnice de lucru sunt emigrate în America. Se duc bieții oameni, se cară din țara lor, care „*înnoată în lapte și unt*“.

De aici o să fac un turneu la lacul Csorbato, la Tatra, Tatra-Lomnitz și la Dobșina, cari toate sunt în apropiere. Despre impresiile și experiențele ce le voi câștiga aici, în altă scrisoare.

Până atunci primește stringere de mână de la al tău frate

Dumitrache.

a mai îndrăsnit să caute, de are oare și sfârșit coada. Să fie deci de acum în colo pregătit fiecare la minunății. Din întâmplare se poate ivi din vr'o țigară ori o coadă de porc, pisică, câine, ori chiar de vacă. Ear, mai știți, în țigări mai mari se poate găsi case cu trei etajii, sau vr'un automobil. Are drept fiecare să se aștepte la ori-ce...

— **Analfabeții în Rusia** — După o muncă de opt ani se vor publica rezultatele numărătoarelor generale dela 28 Ianuarie 1897. A fost o catagrafie în adevăr făcută după toate cerințele științei moderne. Acuma se vede că și cel mai pesimist tot judecau prea bună starea Rusiei. Astăzi se mărturisește față că Rusia are între cei 126.586.525 de locuitori (Finlanda nu se numără aci) 99.070.436 de inși cari nu știu nici ceti nici scrie. Astăzi putem vorbi fără de teamă de a fi înșăliți de 100.000.000 de supuși ruși analfabeți. Dintre cele 26.269.585 locuitori, care știu carte, numai 104.324 au cultură academică, 99.948 au făcut un gimnaziu sau o școală secundară, 72.441 au primit învățatură în institute militare, 1.072.977 sunt absolvenți ai școalelor primare orășenești de câte 4 clase. Adunând aceste cifre vedem că inteligența rusească, — socotind în ea că pe cel numai cu patru clase primare — se urcă abia la 1.249.687 de inși, bărbați și femei.

— **Anunț.** Recomandăm cu căldură atelierul de tâmplărie, sculptorie și strungărie al firmei *Ion Cotirlă și fiul* din Oravița, în care se confecționează temple, strane, jeturi, chivoturi, răpizi și tot felul de utilități bisericești cu prețuri moderate și pe lângă garanția desăvârșită.

Adunarea generală din Giula.

— Raport special —
(Urmare și fine.)

Duminecă după asistarea lor la festivalele serviciilor Dumnezești, serbate în bisericile parohiale din Giula maghiară și germană, v.-președintele Iosif Moldovan, printr'un discurs festiv în care a arătat lucrul ca mijlocul cel mai de căpetenie, prin care se poate ridica omul la bună stare și fericire și provocând învățătorii a servi poporul ca exemple viu în această privință și a deprinde elevii lor la continuă activitate, după ce salută de binevenire și mulțumeste onorațiilor pentru interesul manifestat față de această reuniune culturală în special, iar față de interesele culturale ale neamului românesc în general, între însuflețite aclamări de: să trăiască a-le membrilor, declară prima sesiunea a adunării generale ordinare a XV-a de deschisă.

După salutul cordial și instructiv al P. Cuvișiei sale părintelui protosinel *Roman Ciorogar*, director seminarial, președinte adhoc al consistoriului diocesan și membru fondator al reuniunii, ascultat din partea prezenților cu mult interes, la propunerea președ. adunarea generală cu mare însuflețire decide a se înainta I. P. Domn Episcop *Ioan I. Papp*, patronul reuniunii, o telegramă de aderință la Reichenhall.

Se cetesc apoi salutarile telegrafice sosite dela:

Ilustritatea Sa Dl Episcop Nicolau Popea;
Preacuvioșia Sa par. Archimandrit Egumen Augustin Hamșa;

Prea On. Domn protopop Traian Puțici;
Prea Stim. Domn Ioan Marcu în numele reuniunii Caransebeșene;

Prea On. Domn Alexandru Muntean a lui Vasile;

Prea On. Domn protopop Procopiu Givulescu și adresa Prea On. Domn protopop tractual Dr. Ioan Trailescu, prin care se insinuă tot odată de membru fondator al reuniunii.

Adresele telegrafice, considerând împrejurările măștere, au făcut serviciul ca nici odată, servind de miresme vindecătoare pe ranele produse de simpaticii demonstrații

După constatarea prezenților, s'au prezentat

rapoartele despre activitatea prezidiului, comitetului și a funcționarilor și s'au emis comisiunile censurătoare, apoi în considerarea timpului înaintat s'a anunțat continuarea pe după amiază la 3 ore.

Sesiunea a doua a fost foarte instructivă.

În această sesiune reuniunea prin frumoasa disertațiune a dlui *Sever Secula*, s'a achitat de datorința ce o avea și de atențiunea ce i-s'a cuvenit marelui bărbat al bisericii și națiunii *Moisa Nicoară* fiu al comunei Giula frate și strămoși al ospitalilor nostri români din acest oraș.

Disertațiunea a doua a fost studiu întreg despre „*Reforme în învățământul nostru confesional*”.

A treia disertațiune ținută de *Iosif Moldovan*, a avut de scop și i-a și succes perfect a prezenta adunării generale cel mai nou metod al scriso-cetitulului, „*metodul sunetelor viu de Gabel*”. Întreaga predare a făcut bună impresiune asupra auditorului, de aceea s'a și decis ca despartămintele să se ocupe și în conferențele lor tractuale cu acest metod, pe baza disertațiunii ce se va publica în organul reuniunii.

Deși timpul era prea înaintat învățătorii și oaspeții au reclamat și ascultat cu mult interes și a patra disertațiune lucrată și predată cu multă dexteritate de gentila învățătoare *Ersilia Cadar*, în care pe basă științifică și cu simțăminte umanitare combate *pedepsele corporale*. După o lungă și interesantă discuțiune, adunarea generală pe baza principiului natural și a esperinței membrilor cu majoritate de voturi se pronunță pe lângă susținerea pedepselor corporale și numai aplicate cu multă precauțiune în cazuri extreme.

Sesiunea a treia s'a ținut luni la 7—11 ore a. m.

În această sesiune s'au mai ținut și ascultat cu mult interes disertațiunile:

„*Necesitatea conștiinței și ambițiunii în activitatea învățătorului*” de *Ioan Roșu*; și

„*Lubrea prea mare ca defect în educațiune*” de *Georgiu Petrescu*.

Ambele disertațiuni au provocat discuțiuni interesante, privitor la modul de dezvoltare a educațiunii și în deosebi cu privire la modul cum ar fi a se delătura ocaziunile demoralizatoare din calea tinerimii în cursul educațiunii lor, reținerea și oprirea lor dela birturi ca cui-burii ale imoralității și subtragerea lor dela ispita căderii în păcate. Conform concluserilor luate ambele rămân chestiuni deschise spre a fi discutate și în despartămintele protopopești cu scop de a se putea afla și întreprinde măsuri radicale în această privință.

Urmează la ordinea zilei rapoartele comisiunilor censurătoare privitoare la starea materială și la activitatea dezvoltată de comitet. Adunarea generală pe baza constatărilor făcute de comisiuni și pe baza propunerilor lor, primește și ia la cunoștință cu plăcere laborioasă muncă dezvoltată de prezidiu și de comitet, în urmarea cărei reuniunea prosperează atât în cele morale cât și în cele materiale. Trecându-se la pertractarea specială a raportului general discuție mai interesantă sau dezvoltată în jurul chestiunii editării organului reuniunii. Interesul membrilor față cu aceasta chestiune este de admirat. Prezidiul raportează că apelurile adresate corporațiilor superioare și institutelor de bani pentru protejarea și sprijinirea organului a rămas fără rezultat iar din taxa de 1 coroană, nici în cazul când membrii ar satisface acestor datorințe per eminentiam nu se poate nici macar susține decum desvolta organul reuniunii. Adunarea generală cu unanimitate și cu mare însuflețire decide editarea și pentru mai departe a organului reuniunii și rădicarea lui la un grad demn de o foaie pedagogică. Spre scopul acesta învățătorii se angajează a augmenta fondul de editare prin colecte întreprinse cu diferite ocaziuni în comunele lor și prin venitele ce vor rezulta dela petrecerile și concertele arangiande de dânsii în acest scop. Iar în ce privește abonamentul

să contribuie anual munte cu deobligament pe 5 ani fie care membru câte cu 5 coroane în loc de una coroană. Esecutarea sa încredințat prezidiului în conțelegere cu comitetul.

Dintre propunerile mai ponderoase amintesc *chestiunea catichisării*. S'a autorizat prezidiul a întreprinde la Venerabilul Consistor a stabili definitiv modalitatea catichisării, ori prin propunerea ei prin preoți preste tot, ori prin învățătorii cum a fost mai înainte, pentru că starea de azi este foarte dezastruoasă în ceea ce privește educațiunea religioasă morală.

Trecându-se la alegerea locului și timpului pentru adunarea generală proxima, să primește cu însuflețire invitarea inteligenței române din Pecica și se decide a se ținea adunarea generală cam pe la finea lunii August.

S'au proclamat pe baza votului unanim o mulțime de membrii ordinari, fundatori și ajutatori. Între noii membrii amintim pe Domnii: Dr. Ioan Trailescu protopop, Dr. Aurel Grozda avocat, Buteni și Dr. Aurel Novacadv. Pecica membrii fundatori; Petru Biberea, Iosif Bezan parochi în Giula, Anulescu, comerciant ect. ect. membrii ajutatori.

Înainte de închiderea adunării generale președintele se află îndemnat a aduce la cunoștință adunării generale împrejurarea norocoasă că Excelenția Sa Dr. Georgiu Lucaci, ministru de instructiune publică se află în Giula și află de binevenit momentul ca învățătorii dela școalele confesionale ort. române din acest incident să se prezinte la Excelenția Sa pentru a prezenta omagiile noastre și a se ruga de înalta protecțiune a școalelor și reuniunii noastre. Adunarea generală cu însuflețire intru atâți de „Să trăiască” ia cu plăcere la cunoștință esmițând spre acest scop o delegațiune de 5 membrii sub conducerea v.-președintelui Iosif Moldovan.

Autenticarea protocolului s'au încredințat învățătorilor din Arad și jur.

După rostirea cuvântului de încheiere, în care vice-președintele a mulțumit membrilor de succesul cu care au trecut preste încercările la cari au fost expuși și de spriginul și ascultarea ce i-au dat în tot decursul acestei grele ocaziuni, învățătorii s'au departat în liniște spre a mulțumi fie care ospitalilor săi primitorii, și spre a face pregătirile de plecare spre casa.

La ora 12 și 1/2 erau toți adunați la 12.30. de unde, pre lângă prietinesc bun ramas, înarmați încă cu o esperință, sau despartit cu dorul de a se revedea sănătoși în cea mai mare comună bisericească din dieceza, în Pecica. M.

Evenimentele din Rusia.

S'au început tractările...

— Războiul ruso-japonez. —

Situația generală politică.

Întâmplările se imbulzesc pe arena istoriei. Războiul, acum e — se zice — în agonie, fiindcă deja s'au început tractările de pace.

Asia face regulă și orânduială în Europa noastră, care a început deja să tremure, fiindcă e vorba, că vor veni oamenii galbini să ne cutropească. Războiul a făcut prietini din dușmanii de moarte. Germania vrea să se întovărășească cu Rusia, care mai e și acum soată dușmancel tuturor Germanilor, Franța. Tarul a cerut doar sfaturi dela Wilhelm II, împăratul nemțesc.

Ce se zicem despre înfrățirea Francezilor și Englezilor?

Acum câteva luni portul de război al francezilor, Brest, era în mare pompă. Niște capi ai flotei engleze au fost acolo, amirali

CANCELRIA ARCHITECTULUI ROMÂN Progr.

IOAN NIGA.

Arad, Jozsef főherceg-ut. Nr. 1.

(Lângă banca „Victoria”).

Progr. și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserial în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuit.

May și Bridgem n. S'a bant s'au ținut vorbiri. Englezii au ascultat Marsellesa. Întreg Brestul se îmbracăse în haine de sărbătoare.

Acum Francezii au mers în vizită la Englezi. Însuși regele Eduard s'a dus la Portsmouth să primească pe a miralot francez Cailard și Pepbau, ba într-o vorbire a zis, că înfrățirea franco-engleză întărește pacea a toată lumea.

Și dacă ne întrebăm, vedem, că și Francezii și Englezii au lipsă de înfrățirea asta, ei cari nu de mult se certaseră în treaba Fashodiei.

Francezii se tem de Japonezi, că le vor lua moșile din Subo-China. Englezii se tem, că China se va cuminți prea tare acum după ce va vedea, ce a făcut însuflețirea japoneză. S-apoi chiar Rușii pot — mai ști — încheia tovarășie cu Japonezii.

Toate acestea se fac în urma războiului din departatul Răsărit.

Anglia se teme, fiindcă nimeni nu știe, ce s'a hotărât la întâlnirea lui Wilhelm II. și a țarului la Bjorkoc, ear unde se amestecă împăratul nemțesc, scurta o trage totdeauna Anglia.

Că s'a de lipsă așa întovărășiri, o spun semnele vremii. Așa fierbere în lume de mult n'a fost.

În Rusia revoluția câștigă din ce în ce. Țarul va da autonomie Finlandei. Basarabeni o cer iarăși, Polonii de asemenea.

Norvegia nu s'a împăcat nici acum cu Suedia. Se zice, că Oscar își va da abdicarea. În Balcani nu s'a stins nici acumă locul revoluției; la noi nu s'a făcut nici acumă ordine.

Tractările de pace.

Pe o insulă neînsemnată a Americii se desfășoară acum soarta a două țări: Japonia și Rusia. Cea din urmă e aplicată a plăti și desfructuare de război.

Se zice, că Japonia a trimis tuturor puterilor socotelile războiului făcute zi de zi.

Witte e de altminteri eroul zilei. Toată lumea vorbește numai despre el și o merită, căci el va scăpa prin înțelepciunea lui firească Rusia din iadul năcazurilor, în care se află.

Cronică judiciară.

Și Franciscă Klein — agratiată. De bună seamă fie-cine își aduce aminte de procesul acestei femei frumoase, dar foarte stricată, proces, ce a ținut în lume mai multe zile, pe Venezi. Ea adevărat pentru bani devenise ibovnică bătrânului Ioan Sicora, pe care apoi l-a omorât înăbușindu-l, l-a tăiat în bucăți, cari le-a pus în un sac și dimpreună cu bărbatul-seu a luat-o spre Paris. Aici au fost însăși prinși.

Tribunalul din Viena a osândit-o pe ea la moarte prin șutire, iar pe bătrânul-seu la 15 ani de grea robie.

Se zice, că acumă în România s'a făcut deapăsa în robie grea pe viață.

A apărut „Războiul ruso-japonez” partea I de Lucian Bolcaș.

Cartea dlui Lucian Bolcaș e, cu adevărat, o povestire curgătoare a întâmplărilor războiului, după cum însuși o numește în prefață. Noi mai adăugăm, că această povestire e interesantă, limpede și ușoară de înțeles. De altfel de conținutul și de forma literară a cărții pe propunem, ca să ne ocupăm într'un alt număr. Și până atunci, suntem de credință, că această carte va fi binevenită și plăcută tuturor cititorilor, cari au urmărit și până acum, pe cât s'au putut urmări din gazete, întâmplările războiului ruso-japonez, petrecut în zilele noastre, care este unul dintre cele mai mari și mai crunte din toate războaiele, cari s'au purtat vre-o dată în lume. De această credință cu noi

vor fi tot aceia, cari își vor lua osteneala, ca să citească aci mai în jos scara cuprinsului, precum și consemnarea ilustrațiilor aflate în carte. Și încă și mai mult se vor încredința despre ce am spus, acel cari nu se vor mulțumi nici cu atât, — ci o vor cumpăra și o vor citi.

Cuprinsul cărții este următorul:

1. Rușii și japonezii. — Țările lor. — Puterea lor armată; 2. Japonezii la Port-Arthur; 3. Ciocniri. — Transportul de trupe în Coreea. — Transportul de trupe în Siberia; Sfârșitul lui Macarow; 5. La Yalu; 6. Portul-Arthur împresurat de japonezi pe mare și pe uscat; 7. Bucururile rușilor, istețimea japonezilor; 8. Lupta dela Wa-ihan-tu; 9. O învingere după alta; 10. În fața furtunilor dela Port-Arthur; 11. Fuga escadrei rusești; 12. Sora majorului Yamaoki; 13. Dealul înalt; 14. Batalia dela Liouyang; 15. Batalia dela Saho; 16. Zilele din Noemvrie; 17. Căderea Portului-Arthur; Capitularia.

Recomandăm cartea „Războiul ruso-japonez” de Lucian Bolcaș, care se poate căpăta cu prețul de 50 fileri plus 10 fileri porto la Administrația „Poporul Român” în Budapesta, VII., strada Amazon 6—8.

ECONOMIE.

Arad, 11 Aug.

Abatere dela prăsirea vitelor de rasă. În urma repetitelor cereri intrate la ministerul de agricultură atât dela particulari, cât și în comun de la economii unor ținuturi întregi, pentru a li-se concede, ca în locul raseilor de vite dispuse a se prăsi în acel ținut să țină și prăsească alte rase, — ministrul de agricultură a dat zilele acestea un ordin circular, prin care dispune, că cererile de natura aceasta, fără considerare la modul cum ele se vor fi rezolvit din partea autorităților municipale, au să fie înaintate totdeauna spre supraveghere la ministerul de agricultură, pentru ca nu cumva să fie respinse și cereri de acelea a căror încuviințare o reclamă interesul public. Tot odată dispune ministrul, ca înainte de a hotări asupra cererilor de aceasta natură, autoritatea municipală să asculte părerea comitetului economic comitatens, a reuniunii economice din acel comitat și a inspectorului districtual pentru prăsirea de vite.

Târguri de țară în luna lui August (După calendarul nou) Alibunar 28. Beiuș 3. 4. Becicherecul-mare 17. Canija-mare 14. Canija-turcească 1. Caransebeș 3. 4. 5. Giacova 27. Dobrița 15. Făget 28. Gurahonț 21. Gyoma 15. 16. Lipova 2. Mercizdorf (Căran) 10. Moldova-veche 27. Moerim 12. Omolița 18. Petriș 1. Reșița-montană 11. Sighetul Marmăției 1. Soborșin 18. Timișoara 14—18 Vârșet 6. Zarand 27.

Piața din Arad.

S'au vândut: (100 klg.)
580—650 măt metrică grâu cor. 17.00—17.40
320—340 „ „ cucuruz „ 15.10—15.30
Semințe nominală secară: 14.68—14.70
„ orz: 14.60—14.80
„ ovăș: 13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:
580—600 măt metrică grâu cor. 7.70—7.90
320—340 „ „ cucuruz „ 15.10—15.30
Semințe nominală: secară: 7.80—8.00
„ orz: 5.80—6.00
„ ovăș: 6.30—6.40

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare cor. 158.—
„ „ „ mic „ 160.—
„ brut „ mare „ 156.—
„ „ „ mic „ 158.—

Bursa de bucate din Timișoara

Grâu: 70—100 klg. Cor. 14.90—14.92
80— „ „ „ 11.70—11.80
Secară: 100 „ „ 12.00—12.10
Orz: „ „ „ 11.30—11.90
Ovăș mercantil 100 klg. „ „ „
„ cernut „ „ „
Cucuruz vechiu „ „ „ 16.40—16.50
„ nou „ „ „

Tirgul de porci din Köbanya.

De prima calitate ungara: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlg. — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlg. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlg. 140—142 fil.; Calitate sirbească: grei, părechea peste 260 klg. 143—144 fil.; mijlocii, părechea 240—260 chlg. greutate 141—142 fil. Ușori până la 240 klg. 138—139 fil.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Ioan Zolog, Korod Szt. Márton. Am primit 2 cor. pe II sem. 1905.

Nicolae Halbac, Koracz. Am primit 2 cor. pe sem. II 1905.

Vasile Terebenț, B. Cocsuba. Am primit 2 cor. abonament pe II sem. 1905.

S. C. Mehala. Numerul 2 și 3 n'avem.

N. I. Selemberc. Până la 1 Octombrie e achitat abonamentul.

A. V. Tomásda. Am primit 5 cor. abonament pe III. Quart. 1905.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor-proprietar: George Niehu.

La administrația „Tribunei” să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma” de Russu Șirianu Cor. 2 — plus 10 fil. porto
„Povestiri și schițe” de S. Secula 1.— „ 5 „ „
„Nuvele” de Emil Zola Cor. 0.4 „ 5 „ „
„Școlarul declamator” „ 0.50 „ 5 „ „
„Vatra pășită” I Slavici „ 1.50 „ 10 „ „
„Stropi de roșu” „ 1.— „ 10 „ „
„Aur” Const. Rodos „ 1.50 „ 10 „ „
„Telegrama” farză în 3 acte „ 0.30 „ 3 „ „
„Carmen Sylva” de Vojeu „ 1.— „ 5 „ „
„Amicul Poporului” T. Vuculescu „ 1.— „ 10 „ „

Să acceptează prompt

— un —

COMMIS

solid, în etate de 20—25 ani, care cunoaște marfurile de bacanie, Coloniale, Kurz și Galanterie, eventual și moda de bărbați, referințe bune să recer negreșit. Afară de limba română să cunoască și limba germană și maghiară.

Oferte și pretensiunea salariului la adresa: GUSTAV BALAS, H. Boicza.

Rog pe ori-cine să bine-voinască a se convinge ce bine și ce ieftin își poate procura de la mine o-ice orologiu și giuvaerice din argint și aur curat de 14 carate

— A R A D, Piața Libertății —
lângă edificiul teatrului vechiu.

Igaz Sándor

ciasornic și giuvaerier

UN COMMIS

român, perfect în bransa colonialelor, cu cunoștința limbelor maghiare și germane, se angajează imediat la d-nul

Victor Onițiu,
comersant la Sibiu.

Cel mai mare magazin de haine
gata pentru dame și copii.
ARAD, Szabadság-tér 3 szám.

Din cauza sezonului înaintat

mare asortiment de

bluse din delen frances buc. dela fl. 2.50
din zefir englez „ „ fl. 1.50
bluse de pânze brodate „ „ fl. 3.—
cele mai fine bluse de matase „ fl. 6.50

*Fuste elegante, capoturi
de creton, batist și delen
in cel mai modern fason,
— cu prețuri reduse. —*

Cu stimă

WINTERNITZ JENŐ.

ARAD, Szabadság-tér 3 szám

Expediții de poștă în toate direcțiunile.

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă;
consulta zilnic dela 8—12 a.m.
și dela 3—6 p. m. — în

BALILE HERCULANE
(HERCULESFÜRDŐ)

O farmacie

568

Într'un centru românesc cu o circulație
mare e de vânzare. Informațiuni mai de-
tailate se pot afla la administrația Tribunei.

Perlmutter Ignác, sticlărie,
porcelan, lămpărie, oglinzi și tablouri,
Arad, Lázár Vilmos-u. 3. (vis-à-vis de baia
de abur Catalin). Aranjieri de obloane și
confectionaro de rame pentru tablouri cu
cele mai convenabile prețuri.

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de **SACI** și strae

recomandă marele magazin de saci și strae bune în orice mărime.
Serviciu prompt și conștientios. — — — Prețuri foarte ieftine.

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!

CARTOFI PRIMA cu vagonul
pentru culna și sămănat.

Löwy Zsigmond

— Temesvár gyárváros, Fő-utca 33. sz. —

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în
Arad, — strada lemnului (Fa-utca) — No. 1.
o fabrică de **mașini agronomice**

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunind de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experien-
țele mele extinse făcute în

o o **Austrungaria, Germania și America** o o
mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă pre-
o—o—o țurile cele mai avantajoase o—o—o

În special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, siară-
mătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi,
pluguri (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de piv-
nițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țigări mic și mari, după
cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele
mașinăriilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de
abor și treerătoare, motoare de benzin, petrol, spirit sau gaz,
garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de ma-
terialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de re-
paratură de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit
o—o—o—o—o și prompt. o—o—o—o—o

Asigurați-vă contra griudinei: cucuruzul, grăul,
sēcara, ovēzul și toate plantele economice!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul
morfii, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad.

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări la ratele: Arad, Bichș, Bihor,
Cenad, Caraș-Severin, Timiș și și le efectuează pe lângă cele
mai favorabile condițiuni:

1. În cazul vieții: capitale cu
de întreprindere pentru feciori, pe
din urmă dela 50—500 cor. se plătește.
2. În cazul fecului: elidiri de
ul, mobilă, mărfuri, produse de câmp ș. a.
3. Contra furtului de bani, biju-
valori, haine, reviste ș. a. prin spargere;
4. Contra griudinei: grăul, s-
aurărie: cânecă, în, hamei, nutreț
bac ș. a.

Deslusiri se dau și proște se se pot primi la agenturile noastre
locale și cercuiale mai în fiesce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad.

Strada Széchenyi nr. 1. Telefon nr. 899.

428 - 168

Asigurați-vă contra furturilor prin spargere: bani și
tot ce aveți de preț!

Asigurați-vă contra focului: case, bucate,
mobilă, vestimentație, mărfuri!